

Z OBSAHU	Rok kněží neměl být oslavou našeho lidského nasazení. Homilie Benedikta XVI.	04
	Sigmund Freud (II.): Biologická redukce osoby	07
	Kněz v literatuře	09
	Bůh ve svátostech. Kněz a laik	13

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého biskupa Augustina (354–430)

Jak víte, Pán Ježíš si před svým utrpením vyvolil učedníky a nazval je apoštoly. Mezi nimi téměř vždycky jedině Petr zosobňoval celou církev. Protože jedině on představoval celou církev, bylo mu dopřáno uslyšet slova: Tobě dám klíče od nebeského království. Neboť tyto klíče nedostal jednotlivý člověk, ale církev jako jednota. Vynikající postavení Petrovo vyplývá tedy z toho, že představoval všeobecnost a jednotu církve, když mu bylo řečeno: Tobě dám to, co bylo předáno všem. Abyste věděli, že církev dostala klíče od nebeského království, slyšte, co na jiném místě říká Pán všem svým apoštolům: Přijměte Ducha svatého! a hned nato: Komu hříchy odpustíte, tomu jsou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou.

Právem také po svém vzkříšení uložil Pán právě Petrovi, aby pásł jeho ovce. Neměl mezi učedníky pást Pánovy ovce jenom on sám; ale Kristus mluví k jednomu, a tím dává za úkol jednotu; a obrací se s tím především na Petra, protože Petr je první mezi apoštoly.

Nebud' smutný, apoštole. Odpověz jednou, odpověz znovu, odpověz potřetí. Třikrát ať z lásky zvítězí tvé vyznání, když třikrát ze strachu podlehl tvé předsevzetí. Třikrát ať se uvolní, co jsi třikrát spoutal. Uvolni láskou, co jsi spoutal strachem. A Pán pak Petrovi jednu, znovu i potřetí svěřil své ovce.

Jeden památný den utrpení dvou apoštolů. Ale i oni dva byli jedno; ač trpěl každý v jiný den, byli jedno. Napřed šel Petr, potom Pavel. Slavíme svátek posvěcený pro nás krví apoštolů. Milujme jejich víru a život, jejich námahy a utrpení, milujme to, co vyznávali a hlásali.

Inscenovaný proces s Miladou Horákovou. Foto: executedtoday.com

Budoucnost, která zemřela

K 60. výročí procesu s Miladou Horákovou

„Jsem pokorná a odevzdaná do vůle Boží. Tuto zkoušku mi určil a já jí procházím s jediným přáním – abych splnila zákony Boží a zachovala své čestné lidské jméno,“ napsala v jednom ze svých dopisů před popravou Milada Horáková; dopisů, které nebyly doručeny.

V neděli to bude už šedesát let od její popravy. Poprava veřejně známé političky, vězeňkyně nacistického režimu, matky nezletilé dcery, nese zřetelný otisk komunistického režimu. Nešlo o postih za konkrétní činnost, šlo o cílenou likvidaci elit národa. Režim, který hned na začátku začal vybijet zahraniční vojáky i řeholníky, intelektuály i rolníky, postupoval naprosto cílevědomě. Co bylo v národě cenné, bylo třeba zlikvidovat, aby byla zlikvidována budoucnost národa. A bylo třeba ukázat, že se noví vládcí nezastaví před ničím.

Bylo ovšem třeba zastrašit celou společnost. Lidé, kteří odmítli podepsat

zvěreské petice za „nejvyšší tresty pro zrádce“, za to tvrdě zaplatili. Do Prahy byly svázeny vybrané kádry, které měly reprezentovat „hněv lidu“ v soudní síni i před soudní budovou. A ostatní strnuli: kde se tolik morální špíny vzalo?

Ve vězeňské cele dnes – konečně – sedí prokurátorka, která tehdy s mladistvým elánem požadovala trest smrti. Ostatní jsou mrtví, světské spravedlnosti unikli. Popel Milady Horákové zmizel. Jako by to všechno odvál vítr...

Ale semena, která proniknou hluboko do půdy, větru odolají, i když nějakou dobu spí. Takže když vidím zájem nejmladší generace o padesátá léta, o proces Milady Horákové a o další konkrétní případy, zdá se mi, jako by se zazelenalo osení. Budoucnost, která zemřela, rodí budoucnost, která poroste.

Michaela Freiová

Mons. ThDr. Jaroslav Škarvada, emeritní pomocný biskup pražský, zemřel 14. června v Praze ve věku nedožitých 86 let. Foto: TS ČBK

Zemřel biskup Jaroslav Škarvada

Ve večerních hodinách 14. června 2010 zemřel v Praze emeritní biskup Jaroslav Škarvada. Často se o něm hovořilo jako o „nenapravitelném optimistovi“, který svou dobrou náladou dokázal „nakazit“ všechny kolem sebe. A přitom prošel tolikerou beznadějí a zažil mnoho těžkých chvil 20. století. Sám jeho život byl ovšem svědectvím o naději. Jeho životní pouť dávala tušit, z jakého životadárného pramene čerpal. V den jeho smrti u něj dopoledne sloužil mši svatou kardinál Miloslav Vlk, který se nedávno vrátil ze svého pobytu ve Svaté zemi. Až do poslední chvíle s ním byli lidé z okruhu jeho nejbližších.

Jaroslav Škarvada se narodil 14. září 1924 v Praze na Královských Vinohradech. Gymnázium, kde pomalu dozrávalo jeho přesvědčení o kněžském povolání, dokončil za okupace v roce 1943. Za války navštěvoval přednášky *Studia catholica*, neakademického semináře, kde po uzavření vysokých škol bylo možné studovat teologii. Po osvobození ve studiu pokračoval v Římě, kde byl od roku 1945 posluchačem papežské Lateránské a Gregoriánské univerzity a později alumnem české papežské koleje *Nepomucenum*. Studium ukončil doktorátem. Na kněze byl vysvěcen 12. března 1949. Díky politické situaci v bývalém Československu (vzhledem k internaci kardinála Berana a dalším zásahům proti katolické církvi) byl ovšem jeho návrat do vlasti znemožněn.

Místo návratu domů byl poslán jako kaplan do farnosti San Vito al Tagliamento v Benátsku. Po čtyřech letech, které strávil ve městě, jehož obecní rada ho potom, co se později stal biskupem, jmenovala čestným občanem, působil jako profesor dogmatiky v regionálním semináři v Chieti. Tam vyučoval deset let. Od roku 1965 působil jako sekretář kardinála Berana. Po jeho příjezdu z internace v Radvanově do Říma s ním Škarvada spolu s Karlem Skalickým spolupracoval až do jeho smrti v roce 1969. Od roku 1968 působil jako koordinátor duchovní služby českých krajanů rozptýlených po celém světě a v letech 1970–1991 byl rovněž spolupracovníkem vatikánského Státního sekretariátu.

Činnost koordinátorů duchovní služby pro uprchlíky z komunistických zemí byla posílena s nástupem papeže Jana Pavla II., který dal exilům komunistických zemí biskupy. Dne 18. prosince 1982 byl Škarvada jmenován titulárním biskupem litomyšlským a 6. ledna 1983 byl papežem Janem Pavlem II. v bazilice sv. Petra vysvěcen. Úkolem jeho biskupské služby bylo nadále řízení pastorace českých krajanů v zahraničí. Kromě toho se však na vlnách *Hlasu Ameriky*, *Svobodné Evropy* a *Vatikánského rozhlasu* snažil bránit svobodné a nezávislé myšlení.

V listopadu 1989 se podílel na přípravě svatořečení blahoslavené Anežky. Po pádu komunismu se biskup Škarvada snažil co nejdříve dostat do revolučním děním rozvířené Prahy. Na pozvání kardinála Tomáška se vrátil domů. Pro Svatého otce sepsal zprávu o dění v Československu a doručil mu pozvání pozdějšího prezidenta Václava Havla k návštěvě. Biskup Škarvada se stal pověřencem papeže pro přípravu tehdejší slavné cesty do Československa.

Dne 28. srpna 1991 byl Škarvada jmenován pražským pomocným biskupem. Od listopadu 1991 do února 2001 zastával funkci generálního vikáře pražské arcidiecéze a od ledna 1993 do září 2002 byl proboštem Metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze. Po dovršení 75 let požádal papeže o uvolnění z úřadu biskupa. Jan Pavel II. jeho žádosti vyhověl 25. září 2002.

Dokud mu to zdraví dovolávalo, pomáhal v pastoraci. Dne 28. října 2003 mu prezident republiky Václav Klaus udělil Řád T. G. Masaryka III. třídy za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva. Dne 18. prosince 2003 byl jmenován delegátem Svatého stolce pro rytířský Řád křížovníků s červenou hvězdou.

Arcibiskupství pražské

Nová adresa na webu: www.dominikduka.cz

Pražský arcibiskup Dominik Duka v červnu spustil své internetové stránky. Na adrese www.dominikduka.cz budou postupně přibývat aktuální články, texty přednášek, kázání či rozhovory. Pražský arcibiskup Dominik Duka se těší na setkání jak prostřednictvím svých textů, které jsou na stránkách k dispozici, tak také na osobní setkání, k nimž internetové stránky zvou a která budou dokumentována prostřednictvím fotografií publikovaných na stránkách.

Arcibiskupství pražské

Jak bude vycházet RC Monitor o prázdninách

Milí čtenáři, v čase letních prázdnin a dovolených nenaleznete *RC Monitor* ve schránkách každý týden, jak jste zvyklí – bude totiž vycházet pouze jednou za dva či tři týdny. **Data prázdninových čísel jsou tedy následující: 18. 7., 1. 8., 15. 8. a 5. září.** Potom bude *RC Monitor* vycházet opět pravidelně každý týden.

Redakce

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz. Máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem, můžete se zaregistrovat na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Východoasijské biskupové o vykořisťování žen

Východoasijský biskupský Institut laického apoštolátu zmapoval potřebu pomoci obětem sexuálního vydírání a obchodu se ženami. Je to výsledek konference, která se na pokyn biskupských konferencí východní Asie a Tajvanu konala v tajvanském Hsinču.

V závěrečné deklaraci se říká, že Církev musí mít odvahu vztáhnout Mariin vzor k utpením, jimiž procházejí ženy dnes, a povzbuzovat je, aby z ní čerpaly sílu a inspiraci.

Deklarace dále s lítostí poukazuje na „dopad moderní kultury práce na lidi – pracovní přetížení vyvolává stres a konflikty v rodinách, destruuje rodinný systém, takže se ženy nechtějí vdávat a zakládat rodinu“. Navíc se ženská pohlavnost zneužívá v konzumní zábavě a reklamním průmyslu. Církev by měla posilovat povědomí o posvátnosti ženského těla a ženské sexuality a bránit ji před devalvací konzumní kultury.

Zenit

Katolíci pomáhají obětem uzbecko-kyrgyzských střetů

Biskup Nikolaus Messmer, apoštolský administrátor bývalého sovětského Kyrgyzstánu, řekl, že se situace v postižených městech – v Oši a Džalalabádu – uklidňuje. Křesťanské komunity, včetně malého společenství katolíků (500 osob), byly požádány o humanitární pomoc.

„Poslali jsme pomoc mezi prvními,“ řekl biskup. „Postižená města jsou daleko od hlavního města a humanitární pomoc bylo třeba dopravit přes vysoké hory. Lidé v celé zemi jsou událostmi vyděšeni a bojí se dalšího násilí,“ pokračoval.

Kyrgyzstán má 5,5 milionu obyvatel, z toho 75 % muslimů a 20 % ruských pravoslavných. V zemi je ještě několik malých křesťanských komunit, včetně katolíků.

Zenit

OSN napadá Polsko kvůli pro-life zákonům

Anand Grover, zvláštní zpravodaj OSN ohledně práv na zdravotní péči, předložil Radě pro lidská práva report, který představuje radikální a komplexní útok na pro-life postoje Polska ohledně přístupu k potratům, námitky svědomí, antikoncepce a sexuální výchovy. Polsko ale neustoupilo. Jeho představitel Branislav Lysák řekl, že zákony země přinášejí prospěch ženám i dětem. Dětská úmrtnost v Polsku klesla za poslední dvě desetiletí o 71 % a úmrtnost matek o 81 procent. Lysák též odmítl, že by existovalo něco jako všeobecné právo na potrat, a řekl, že tato otázka je podle četných mezinárodních dohod ve výlučné kompetenci nezávislých států.

lifesitenews.com

Indie: Řeholnice pomáhají dětem ulice

Na ulicích státu Madhjadpradéš žije přes milion dětí. V okrajových čtvrtích Khandwy, jednoho z okresních měst, je jich přes 1500. Sestry Panny Marie „ze Zahrady“ pro ně otevřely tři přemostovací školní centra, kde se děti připravují na vstup do normálních škol. Školy jsou situovány poblíž zastávek městské dopravy, kde děti žebrají o peníze a stávají se oběťmi obchodníků s lidmi. Každé ráno učitelka sbírá děti z ulice a vede je na vyučování. Část sester se také stará o jejich maličké sourozence. Touto cestou se děti dostávají do normálního vzdělávání.

Název „Panna Maria ze Zahrady“ označuje obraz Panny Marie od Benedicte Borzoneho, který nechala namalovat jedna z janovských rodin jako projev vděčnosti, když přežila epidemii cholery. Obraz je namalován na zahradní zdi.

Fides

Česká charita pomáhá při povodních 2010

Na pomoc obětem letošních povodní bude využito stávající sbírkové konto Diecézní charity ostravsko-opavské: 5015003434/5500

u Raiffeisenbank, variabilní symbol 333.

Lze také zaslat dárcovskou SMS ve tvaru DMS POVODNE2010 na číslo 87777 (jedna DMS stojí 30 Kč, Charita obdrží 27 Kč).

Sahelu opět hrozí hlad

Charita vyzývá k mezinárodní pomoci, protože v sahelském regionu západní Afriky hrozí potravinová krize. Ohroženo je až deset milionů lidí. Nejhorší situace je v Nigeru s osmi miliony ohrožených obyvatel; hlad se očekává také v Čadu, v Mali a v Burkina Faso.

Tajemník nigerské Charity Raymond Yoro upozorňuje: „Hrozí, že část dětí nepřežije, 378 000 dětí je ohroženo akutní podvýživou.“

Krizi způsobil nerovnoměrný déšť, stoupající ceny potravin a chronická chudoba. Podle Charity může být horší než potravinová krize roku 2005. Lidé už prodávají dobytek, jedí osivo, berou děti ze škol a opouštějí své domovy, aby hledali jídlo.

Charita se teď snaží vybrat 3,5 milionu dolarů, aby mohla obstarat jídlo, osivo a další pomoc pro 246 000 domácností se 17 000 dětmi.

Zenit

Rakousko vyhlásilo termín pro Noc kostelů 2011

Brno: Krátce po úspěšné Noci kostelů 2010 již vyhlásili organizátoři v Rakousku termín pro Noc kostelů v příštím roce. Bude se konat v pátek 27. května 2011. V České republice proběhne již třetí ročník této akce.

TS ČBK

ROK KNĚŽÍ NEMĚL BÝT OSLAVOU NAŠEHO LIDSKÉHO NASAZENÍ

Homilie Benedikta XVI. ze Slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova

Přinášíme homilii Svatého otce, kterou pronesl 11. června 2010 k zakončení Roku kněží při mši svaté ze Slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova na svatopetrském náměstí ve Vatikánu.

Společně s Církví jsme chtěli znovu dát na vědomí, že toto povolání musíme od Boha žádat. Prosíme o dělníky pro Boží žeh, a tato prosba adresovaná Bohu je současně klepáním Boha na srdce mladých, kteří se pokládají za schopné toho, čeho je považuje za schopné Bůh.

Drazí bratři v kněžské službě, drazí bratři a sestry.

Kněžský rok, který jsme slavili 150 let po smrti svatého faráře arského, vzoru kněžské služby v našem světě, se chýlí ke konci. Svatým farářem arským jsme se nechali vést, abychom znovu pochopili velikost a krásu kněžské služby. Kněz není pouhým držitelem úřadu

jako ti, kteří jsou zapotřebí v každé společnosti, aby mohla fungovat. Kněz dělá něco, co žádná lidská bytost nemůže činit sama od sebe: ve jménu Kristově pronáší slova rozhršení, kterými Bůh mění situaci našeho života. Pronáší nad dary chleba a vína Kristova slova díkůvzdání, jež jsou slovy *transsubstantiace* – přepodstatnění –, slovy, která zpřítomňují Jeho samého, Zmrtvýchvstalého, jeho Tělo a Krev, a proměňují tak elementy světa: slova, která otevírají svět Bohu a přivádějí jej k Němu. Kněžství tedy není pouhý „úřad“, ale svátost: Bůh si slouží ubohým člověkem, aby byl jeho prostřednictvím pro lidi přítomen a jednal k jejich prospěchu. Tato smělost Boha, který svěřuje lidským bytostem sebe samého; který přestože zná naše slabosti, má za to, že lidé jsou schopni jednat a být přítomni v jeho zastoupení. Tato smělost Boha je něčím vskutku obrovským, co je skryto za slovem „kněžství“. To že nás Bůh považuje za toho schopné, že tímto způsobem volá muže do své služby a zevnitř se tak s nimi spojuje – je tím, co jsme chtěli v tomto roce vzít v úvahu a pochopit.

Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne...

Chtěli jsme znovu vzbudit radost z toho, že je nám Bůh tak blízko, a vděčnost za to, že se svěřuje naší slabosti; že náš den po dni vede a podporuje. Chtěli jsme tak znovu ukázat mladým, že toto povolání, toto společenství služby Bohu a s Bohem existuje, ba dokonce, že Bůh očekává náš souhlas. Společně s Církví jsme chtěli znovu dát na vědomí, že toto povolání musíme od Boha žádat. Prosíme o dělníky pro Boží žeh, a tato prosba adresovaná Bohu je současně klepáním

Boha na srdce mladých, kteří se pokládají za schopné toho, čeho je považuje za schopné Bůh. Dalo se očekávat, že „nepříteli“ tohoto nového lesku kněžství se to nebude líbit; nejraději by viděl jeho zánik, aby byl nakonec Bůh ze světa vypuzen. A tak se stalo, že právě v tomto roce radosti ze svátosti kněžství, vyšly na světlo hříchy kněží, zejména zneužívání těch nejmenších, ve kterém se kněžství jako poslání Boží péče k užítku člověka obrací ve svůj opak. Také my nepřetržitě žádáme Boha i postižené osoby o odpuštění a přitom slibujeme, že chceme učinit všechno možné, aby k tomuto zneužití už nikdy nemohlo dojít; slibujeme, že při přijímání kněžské služby a při formaci během přípravy k ní budeme činit všechno, co můžeme, abychom zvažili autenticitu povolání, a že chceme stále více provázet kněze na jejich cestě, aby je Pán chránil a střežil v nesnadných situacích a nebezpečích života.

Kdyby měl být Kněžský rok oslavou našeho osobního lidského nasazení, byl by zmíněnými událostmi zničen. Pro nás však šlo o pravý opak: stát se hodnými Božího daru, daru, který se skrývá „v nádobách hliněných“ a který stále znovu prostřednictvím lidské slabosti konkretizuje jeho lásku v tomto světě. To, co se stalo, tak chápeme jako pokyn k očištění, úkol, který nás provází do budoucna a který nám tím spíše dává poznat a milovat tento velký Boží dar. Dar se tak stává závazkem odpovědět na odvalu a pokoru Boha naší odvahou a naší pokorou. Kristovo slovo, které jsme opakovali ve vstupním zpěvu dnešní liturgie, nám v tuto chvíli může říci, co znamená stát se a být knězem: „Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem“ (Mt 11,29).

Hospodin je můj pastýř

Slavíme slavnost Nejsvětějšího Srdce Ježíšova a skrze liturgii společně jakoby hledíme dovnitř Ježíšova srdce, které bylo ve smrti otevřeno kopím římského vojáka. Ano, jeho srdce se pro nás a před námi otevřelo a tím nám bylo otevřeno srdce Boha samého. Liturgie interpretuje jazyk srdce Ježíšova, které mluví o Bohu především jako o pastýři lidí a ukazuje nám tak Ježíšovo kněžství, které koření v nitru jeho srdce. Ukazuje nám tak nepomíjivý základ jakož i platné kritérium každé kněžské služby.

Chtěl bych dnes meditovat především o textech, kterými modlí se Církev odpovídá na Boží Slovo, prezentované ve čteních. V oněch zpěvech se prolínají slovo a odpověď. Z jedné strany jsou vzaty z Božího Slova, ale z druhé strany jsou již odpovědí člověka na toto Slovo, odpovědí, v níž se samotné Slovo sděluje a vstupuje do našeho života. Nejdůležitějším z těchto textů dnešní liturgie je Žalm 23 – „Pán je můj pastýř“ –, v němž modlí se Izrael přijal sebezjevení Boha jako pastýře a učinil ho ukazatelem vlastního života. „Pán je můj pastýř, nic nepostrádám“: v tomto prvním verši se vyjadřuje radost a vděčnost za to, že Bůh je přítomen a stará se o člověka. Čtení vzaté z knihy Ezechiel začíná stejným tématem: „Já sám vyhledám své stádo a ujmu se ho“ (Ez 34,11). Bůh se o mne osobně stará. Není vzdáleným Bohem, pro něhož by můj život znamenal příliš málo. Světová náboženství, jak můžeme vidět, vždycky věděla, že Bůh je v posledku jeden. Tento Bůh však byl daleko. Zdánlivě ponechával svět jiným mocnostem, silám a božstvům. S těmi bylo třeba se dohodnout. Jediný Bůh byl dobrý, přesto však vzdálený. Nepředstavoval nebezpečí, ale neskýtal ani pomoc. Nebylo proto nezbytné se jím zabývat. Nevládnul.

Tato myšlenka se podivným způsobem znovu vynořila v osvícenství. Chápalo se, že svět předpokládá Stvořitele. Tento Bůh však stvořil svět, a pak se pryč od něho zjevně distancoval. Svět měl na jedinou soubor svých zákonů, podle nichž se rozvíjel a do nichž Bůh nezasahoval, nemohl zasahovat. Bůh byl pouze vzdáleným počátkem. Mnozí si možná ani

Při Slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova 11. června koncelebrovalo před bazilikou sv. Petra na 17 000 kněží z celého světa. Foto: daylife.com/AP Photo/Pier Paolo Cito

nepřáli, aby se Bůh o ně staral. Nechtěli být Bohem rušeni. Avšak tam, kde jsou péče a láska Boží vnímány jako obtíž, je zkomolena lidská existence. Je krásné a útěšné, když je někdo, kdo mne má rád a stará se o mne. A je mnohem důležitější, že existuje Bůh, který mne zná, miluje mne a stará se o mne.

„Znám svoje ovce a moje ovce znají mne“ (Jan 10,14), praví Církev před evangeliem slovy Pánovými. Bůh mne zná, stará se o mne. Tato myšlenka by nás měla opravdu činit šťastnými. Nechme ji proniknout hluboko do svého nitra. Potom také pochopíme, co vyjadřuje: Bůh chce, abychom jako kněží v jednom malém bodě dějin sdíleli jeho starost o lidi. Jako kněží chceme být lidmi, kteří se ve společenství s jeho péčí o lidi staráme a konkrétně jim tuto Boží péči dáváme zakoušet. Kněz by vzhledem k oblasti, jež mu je svěřena, měl spolu s Pánem říci: „Znám svoje ovce a moje ovce znají mne.“ „Poznat“ podle Písma svatého znamená nikdy jenom zevnější vědění jako telefonní číslo nějaké osoby. „Poznat“ znamená být druhému vnitřně nablízku. Mít jej rád. Měli bychom se snažit „poznávat“ lidi jakoby od Boha a vzhledem k Bohu; měli bychom se snažit kráčet spolu s nimi po cestě přátelství s Bohem.

Vraťme se k našemu žalmu. Říká se tam: „Vede mne po správných cestách pro svoje jméno. I kdybych šel temnotou rokle, nezaleknu se zla, vždyť ty jsi se mnou. Tvůj kyj a tvá hůl, ty jsou má útěcha“ (23,3–4). Pastýř ukazuje správnou cestu těm, kteří jsou mu svěřeni. Předchází je a vede. Řekněme to jinak: Pán nám ukazuje, jak se správně realizuje bytí člověka. On nás učí umění být osobou. Co mám dělat, abych nezavrhnul, abych nepromarnil svůj život ve ztrátě smyslu? Právě to je otázka, kterou si musí klást každý člověk a která má svou platnost v každém životním období. Kolik jen temnot obestírá tuto otázku v naší době! Stále znovu se nám vybavují slova Ježíše, který měl soucit s lidmi, protože byli jako ovce bez pastýře. Pane, smiluj se nad námi! Ukaž nám cestu! Z evangelia víme toto: On sám je život. Žít s Kristem, následovat Jež – znamená nalézt správnou cestu, aby náš život měl smysl a abychom jednoho dne mohli říci: „Ano, žít bylo dobré.“

Po cestě života

Lid Izraele byl a je vděčný Bohu, protože v příkázáních ukázal cestu života. Velký Žalm 119 je jedinečným výrazem radosti z tohoto faktu: netápeme v temnotách.

Bůh nám ukázal, kde je cesta a jak můžeme správně kráčet. To, co nám říkají přikázání, bylo shrnuto v Ježíšově životě a stalo se živým vzorem. Tak chápeme, že tyto Boží ukazatele nejsou okovy, nýbrž cesta, kterou nám ukazuje On. Můžeme se z nich těšit a radovat, protože v Kristu jsou před námi jako žitá realita. On sám nás obšťastňuje. Na společné cestě s Kristem si osvojujeme zkušenost radosti ze Zjevení a jako kněží máme předávat lidem radost z toho, že nám byla ukázána správná cesta.

Potom je zde slovo o „*temnotě rokle*“, kterou Pán vede člověka. Cesta každého z nás jednoho dne povede do temné rokle smrti, kam nás nikdo nemůže doprovodit. On tam bude. Kristus sám sestoupil do temné noci smrti. Ani tam nás neopouští. I tam nás vede. „*I kdybych ulehl v podsvětí, i tady jsi*,“ praví Žalm 139. Ano, ty jsi přítomen i v tomto posledním souzení, a tak může náš responsoriální žalm říci: ani v temnotě rokle se nezaletknou zla. Mluvíme-li o temnotě rokle, můžeme pomyslet také na temné rokle pokušení, malomyslnosti a zkoušek, jimiž každý člověk musí projít. I v těchto tmavých roklích života je On. Ano, Pane, v temnotách pokušení, v hodinách temnot, kdy se zdá, že všechna světla zhasnou, ukaž mi, že tam jsi. Pomoz nám kněžím, abychom mohli být po boku lidem, kteří jsou nám v těchto temných nocích svěření. Abychom jim mohli ukázat tvoje světlo.

Kyj a hůl

„*Tvůj kyj a tvá hůl, ty jsou má útěcha*“: pastýř potřebuje kyj proti divoké zvěři, která chce proniknout do stáde; proti lupičům, kteří hledají svou kořist. Kromě kyje je tu i hůl, která skýtá oporu a pomoc při cestě obtížným terénem. Obojí patří i do služby Církve, do kněžské služby. Také Církev má užívat kyj; kyj, který chrání víru proti falzifikátorům, proti orientacím, které jsou ve skutečnosti dezorientacemi. Právě užití kyje může být službou lásky. Vidíme dnes, že nejde o lásku, když je tolerováno jednání, nehodné kněžského života. Stejně jako nejde o lásku, připouští-li se šíření herezí, zkomolení a znetvoření víry, jako bychom si mohli autonomně vynalézat

Také Církev má užívat kyj, který chrání víru proti falzifikátorům, proti orientacím, které jsou ve skutečnosti dezorientacemi. Právě užití kyje může být službou lásky. Vidíme dnes, že nejde o lásku, když je tolerováno jednání nehodné kněžského života.

víru. Jako by už nebyla darem Božím, drahocennou perlou, kterou si nenecháme vytrhnout. Zároveň se však kyj musí stále znovu stávat pastýřskou holí, která pomáhá lidem kráčet po obtížných stezkách a následovat Pána.

Prostíráš mi stůl...

Na konci žalmu se hovoří o prostřeném stole, oleji, kterým je pomazána hlava, přetékaný číši a o přebývání v Hospodinově domě. V žalmu to vyjadřuje především perspektivu radosti ze slavnostního bytí s Bohem v chrámu, bytí hostů, kterým slouží On sám, z možnosti přebývat spolu s Ním. Pro nás, kteří se modlíme tento žalm s Kristem a s jeho Tělem, kterým je Církev, získala tato perspektiva naděje ještě větší šíři a hloubku. V těchto slovech spatřujeme jakousi prorockou předpověď mysteria eucharistie, ve kterém nás hostí samotný Bůh, dává nám sám sebe jako pokrm – jako onen chléb a vytříbené víno, které mohou tvořit poslední odpověď na niterný hlad a žízeň člověka. Jak nebýt vděční za to, že můžeme být denně hosty u samotného stolu Božího a přebývat u Něho? Jak nemít radost z toho, že nám přikázal: „*To činite na mou památku*“? Radost z toho, že nás nechává, abychom lidem prostírali stůl Boží, dávali jim jeho Tělo a jeho Krev a nabízeli jim drahocenný dar jeho přítomnosti. Ano, můžeme se z celého srdce modlit slovy žalmu: „*Štěstí a přízeň mne provázejí po všechny dny mého života*“ (23, 6).

Živý pramen z probodeného Pánova Srdce

Nakonec ještě krátce pohlédneme na dva zpěvy k přijímání, které nám dnes Církev nabízí v liturgii. Nejprve je to slovo, kterým svatý Jan uzavírá své podání Ježíšova ukřižování: „*Jeden z vojáků mu kopím probodl bok a hned vyšla krev a voda*“ (Jan 19,34). Ježíšovo srdce je probodeno kopím. Je otevřeno a stává se pramenem: voda a krev, které vycházejí, odkazují na dvě základní svátosti, z nichž Církev žije: křest a eucharistie. Z probodeného Pánova boku, z jeho otevřeného srdce plyne živý pramen, který prochází staletími a vytváří Církev. Otevřené srdce je pramenem nové řeky života; v tomto kontextu Jan určitě myslel také na proctví Ezechiela, který vidí, jak z nového chrámu plyne řeka, která dává plodnost a život (Ez 47). Ježíš sám je novým chrámem a jeho otevřené srdce je pramenem, z něhož plyne řeka nového života, který se nám sdílí ve křtu a v eucharistii.

Liturgie slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova však podává jako zpěv k přijímání ještě jedno slovo, které je podobné a je vzato z Janova evangelia: Kdo žízní, ať přijde ke mně a pije, ten, kdo ve mě věří. Písmo praví: „*potečou proudy vody z jeho nitra*“ (srov. Jan 7,37). Ve víře vlastně pijeme z živé vody Božího Slova. Věřící se tak sám stává pramenem, dává vyprahlé zemi dějin živou vodu. Vidíme to na světcích. Vidíme to na Marii, která se – jakožto velká žena víry a lásky – stala v průběhu staletí pramenem víry, lásky a života. Každý křesťan a každý kněz by se, počínaje od Krista, měl stát pramenem, který předává život druhým. Měli bychom dávat vodu života vyprahlému světu. Pane, děkujeme ti, protože jsi nám otevřel srdce; protože svou smrtí a vzkříšením jsi se stal pramenem života. Učiň, ať jsme živými osobami, živými z tvého pramene, a daruj nám, abychom byli také my schopni dávat této svojí době vodu života. Děkujeme ti za milost kněžské služby. Pane, žehnej nám a žehnej všem lidem této doby, kteří žízňají a hledají.

Amen.

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(mezititulky redakce)*

SIGMUND FREUD (II.): BIOLOGICKÁ REDUKCE OSOBY

Seriál Architekti kultury smrti (17)

Freud programově odmítl Boha a vyhlásil osvobození od morálky. Spolu s Bohem však odmítl i člověka a vydal ho napospas otroctví iracionálních pudů.

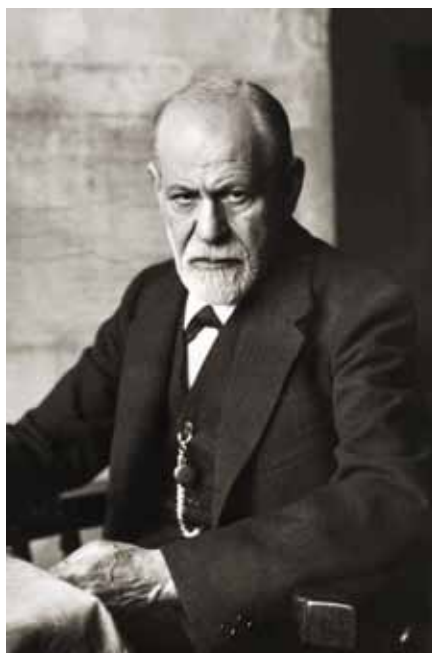
V předchozím čísle jsme se setkali s osobností Sigmunda Freuda. Je třeba si nyní říci, že Freudova filosofie má tři základní vlastnosti, jež stojí za to prozkoumat. Každá z nich představuje únik z reality a z *autentické životní zkušenosti*. Zjednodušující, iracionální a mýtické prvky, na nichž je jeho pohled založen, není prakticky možné integrovat v jediný celek; naopak mají sklon člověka roztržtit a vystavit zhoubným paprskům kultury smrti.

„Celá freudovská filosofie vychází z předsudku radikálního popření spirituality a svobody,“ uvedl francouzský katolický filosof Jacques Maritain. Freud přejal zkratkovité závěry i zjednodušující předpoklady moderního materialismu. Odmítnutím spirituální dimenze člověka nemohl vysvětlit tak obecné jevy jako umění, morálku a náboženství. Přestože objevy v oblasti nevědomí a následné vyvinutí psychoanalytické metody zajistily Freudovi gloriolu slavného vědce a lékaře duše, on sám považoval nevědomí za vroucí kotel, vnitřní peklo přeplněné potlačenými zrůdami. Tímto zjednodušením oddělil nevědomí od rozumového a duchovního života a učinil z něj „kostlivce čiré bestiality skrytého v hlubinách lidského bytí“, jak poznamenal Maritain.

Bez duchovní dimenze

Freud redukuje spirituální dimenzi na materiální úroveň. Nelze popřít vazby mezi oběma dimenzemi. Avšak je možné empiricky popsat s aparátem materialistů kupříkladu Beethovenovu motivaci pro složení *Deváté symfonie*?

Cokoli spirituálního Freud odmítal. Představa Boha byla pro něj pouhou projekcí obrazu otce na nebesa. Vycházel z teze, že dítě v určitém stadiu vývoje

Sigmund Freud, 1926.

Foto: Wikimedia Commons/Ferdinand Schmutzer

Mystické zkušenosti světců považoval za důsledek sexuální frustrací, odříkávání růžence za nevědomou masturbaci apod. Je možné, aby pomohl psychicky nemocným, a zároveň urážel vznešené Boží pravdy tímto rouhavým způsobem?

vzhlíží ke svému otci jako k dokonalému, a zejména všemocnému. Poté, co dojem této dokonalosti odpadne, dítě se oprostí od této představy ve vztahu k vlastnímu rodiči, avšak obraz všemohoucího otce

ve fantazii přetrvává, je přesunut z oblasti zkušenosti do sféry imaginace a získává nové pojmenování – Bůh.

Ještě bizarnější a doslova nechutná a odpudivá vysvětlení nabízí Freud pro další náboženské skutečnosti: svaté přijímání v katolické tradici považuje za rituál odvozený z doby primitivního stadia vývoje lidstva, pozůstatek kanibalistických obřadů. Mystické zkušenosti světců považoval za důsledek sexuální frustrací, odříkávání růžence za nevědomou masturbaci apod. Může člověk s takovými názory přinést něco jiného než jen úpadek? Je možné, aby pomohl psychicky nemocným, a zároveň urážel vznešené Boží pravdy tímto rouhavým způsobem?

Náboženství jako takové Freud označil za *obsedantně-kompulzivní neurózu*. Je možné považovat toto tvrzení za vědecké jen na základě toho, že ve své ordinaci potkal Freud mnoho obsedantně-kompulzivních jedinců, jež byli silně věřící? (Tito lidé ale téměř jistě postrádali správný a vyvážený pohled na Boha, svět i sebe, což jim neumožnilo otevřít se plnosti náboženské zkušenosti a nalézt v Bohu a v jeho ochraně, vedení i milosrdenství kotvu pro naplněný a plnohodnotný život).

Člověk – nevolník temných sil

Redukcí svobodné vůle na pouhé tlaky instinktů a skutečné viny toliko na „pocit viny“ ztratil Freud z dohledu mravní odpovědnost, pojem hříchu, neřesti i ctnosti; vše se stalo hrou vášní a instinktů, psychologických determinantů vysvětlitelných přísně biologicky či chemicky za cenu ztráty pohledu na člověka jako na celistvou mravní osobu. Zoufalým následkem těchto úvah je, že člověk si

nemůže svobodně vybrat mezi dobrem a zlem, ale že zlo si vybírá člověka a ten nemá nad ním žádnou kontrolu. Namísto aby Freud člověka osvobodil, učinil jej otrokem. Nesvoboda je horší než svoboda zahrnující schopnost pociťovat a uznávat vlastní vinu.

Druhou velkou oblastí, jež stojí za pozornost, je Freudův vztah k iracionálnímu: hluboký odpor k roli rozumu a odmítnutí úvahy jako hlavního motivu lidské činnosti, namísto toho vyzdvížení iracionálních, démonických sil, temné stránky života. Freuda inspirovala Schopenhauerova koncepce *vůle k životu* a Nietzscheho *vůle k moci*, když formuloval myšlenku o pravěkém instinktu, jenž je člověku vlastní. *Id* (podle Freudovy teorie je *id* nejnižší ze tří složek lidské osobnosti a působí pouze v podvědomí na rozdíl od *ega* a *superega* – pozn. red.) je zdrojem motivace, hnacím motorem rozkoše. Je nutně protiracionálním, slepým instinktem.

Rozporuplné teorie

V knize *Mimo princip slasti* (*Jenseits des Lustprinzips*) Freud napsal: „Vystává potřeba obnovit předchozí stav bytí, která je vlastní veškerému organickému životu.“ Za jednu z podmínek psychického života považuje „touhu po návratu k minulému stavu“ – tedy živé touží být neživým. „Cílem všeho života je smrt,“ uzavírá výmluvně Freud.

Slast (včetně sexuální) definuje Freud jako pnutí, boj jednotlivce za osvobození z vlivu nepřijemného. Avšak namísto toho, aby *id* osvobodil, trvá Sigmund Freud na tom, že je třeba jej držet pod kontrolou. Civilizace by nemohla existovat, pokud by *id* nebylo omezováno; jinak by přivedlo společnost do záhuby. Oním omezujícím řádem, který společnost, rodiče i náboženství uvalili na *id*, je *superego*. Jsme spoutáni třemi tyrany, vysvětluje Freud: *idem*, *superegem* a okolním prostředím. Rolí *ega* je vytvořit jakousi rovnováhu mezi nimi, *ego* je však slabé a snaží se potlačit vnitřní konflikt, jehož projevem je úzkostlivý neurotismus.

Freudovské *ego* je zbaveno duchovní dimenze i osobnosti. Stává se tak pasivním prvkem, pouhým jezdcem na splašeném koni. Freud si klade otázku, jak

Londýnská pracovna profesora Freuda s pověstnou pohovkou pro pacienty. Foto: Flickr, Plainpixel

Nejničivější vliv má Freud na veřejnou diskusi i praktické poradenství v oblasti sexuality. Jeho klinické pojmy – potlačení, úzkost, pocit viny, vytěsnění, libido, kastrální komplex – dnes řada lidí přijímá bez dalšího za bernou minci.

může společnost se svou potřebou řádu, harmonie a obecného dobra jít dohromady s hrou iracionálních sil, které tolik zmítají jednotlivci? Na toto téma napsal studie *Nespokojenost v kultuře* a *Budoucnost jedné iluze*. Nenabízí v nich však povzbudivou odpověď na otázky budoucího rozvoje společnosti. Jedinec a společnost, člověk a skutečnost stojí proti sobě. Život je bolestnou zkušeností, v níž jedinci žijí v represivním, restriktivním prostředí podléhající vnitřnímu tlaku iracionálních sil.

V této situaci má Freud překvapivě alespoň jednu pozitivní slova pro náboženství: „Pokud se bude lidem říkat,

že neexistuje všemohoucí a spravedlivý Bůh, božský řád světa a život budoucího věku, budou si myslet, že jsou zproštěni jakýchkoli závazků vyplývajících z božského zákona a sloužících k uchování známek civilizace. Každý bude bez zábran strachu následovat své asociální, egoistické instinkty a snažit se uplatňovat svou moc; chaos, který jsme během mnoha tisíciletí fungování civilizace poslali do vyhnanství, se opět vrátí.“ Připouští tak, že náboženství může být chápáno jako hnací motor pokroku civilizace. Nenabízí řešení ve společnosti bez náboženství – přiznává iracionálním silám v lidském nitru ústřední postavení; tyto síly nechává pohánět puzením k smrti; všechny formy racionální restrikce považuje za tyranské (ačkoli nezbytné). Zároveň však neústupně trvá na tvrzení, že věda přinese nesmírný pokrok a mnohem lepší svět. Cokoli jiného než vědu, co by mohlo lidstvo posunout dál, považuje za iluzi.

Freudova pseudonáboženská motivace

Chaotickou změt nesourodých prvků, které Freud vnáší do psychologie a filosofie, doplňuje útěk k mystičnu. Freud jako sekularizovaný Žid sám sebe považoval za nového zákonodárce; tím starým byl

Mojžíš se zákonem, jenž zavazoval. Freud přinesl zákon osvobození. Zatímco *člověk náboženský* se narodil pro věčnou spásu, nový *člověk psychologický* se narodil pro sebeuspokojení a rozkoš. Freudova fascinace Mojžíšem (stejně jako Leonardem da Vinci a Oidipem) měla charakter sebeidentifikace; když Freud viděl v Římě slavnou Michelangelovu sochu Mojžíše, omdlel pohnutím.

Freud toužil po Mojžíšově vzoru dovést lid do země zaslíbené, oplývající mlékem a medem. Rozvoj psychoanalytického hnutí ztotožňoval s postupem lidu Izraele na poušti. Pro své dílo *Výklad snů* zvolil motto z Vergiliový *Aeneidy*: *Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo*. – Když se mi nepodaří obměkčit nebeské bohy, pohnu podsvětím. Odmítnutím mravní viny nejen odmítá Boha, ale ztotožňuje se s ďáblem – je-li Bůh obrazem vyvolávajícím vinu, je ďábel protikladem.

Freud se celý život vracel k myšlence, že by byl vychováván bez otce. Otec pro Freuda představoval *superego*, a tedy omezení svobody. Jako velký osvoboditel musel být Freud sám svobodný. Ale ve skutečnosti je to jen Bůh Otec, kdo je bez otce. Prohlásit se za toho, kdo je bez otce, znamená srovnávat se s Bohem. Jan Pavel II. v knize *Překročit práh naděje* napsal, že prvotní hřích byl pokusem zrušit otcovství a zanechal člověka osamoceného s pocitem, že mezi ním a Bohem není vztah otec-dítě, ale pouze pán-otrok.

Odmítnutím mravní viny nejen odmítá Boha, ale ztotožňuje se s ďáblem – je-li Bůh obrazem vyvolávajícím vinu, je ďábel protikladem.

A dále: z popření otcovství vyplývá nemožnost bratrství. Není náhodou, že pocit, jako by neměli otce, s Freudem sdílí Schopenhauer, Nietzsche i Sartre. Výsledkem těchto myšlenkových pochodů je i odmítnutí Boha a sebezbožštění – a zároveň opuštěnost sirotka, posledního z lidí. Je paradoxní, že Freud při svých nesmírných znalostech klasické literatury nedbal na často se opakující poučení: kdo se postaví bohům, vyvolá jejich hněv a přivodí si trest. Antičtí bohové nesnášeli, chtěl-li je kdo napodobovat.

U vědce Freuda chybí samozřejmě jakékoli vědecké odůvodnění prvků mýtu. Dokonce ani Freudova mytologie nemá hodnotu toho jména; klasická mytologie odrážela obecnou lidskou zkušenost, a to i tam, kde ji přesahovala. Ale Freudův přístup redukoval mnoho dimenzí integrované osobnosti.

Brány rozkladu dokořán

Freudův vliv na dnešní západní společnost je enormní. Jeho jméno zaznívá ve škole, v médiích i při běžných společenských konverzích a rozhovorech mezi přáteli. Možná to lze přičíst zjedno-

dušujícím přístupu, který ovládá tuto debatu. Ovšem nejničivější vliv má Freud na veřejnou diskusi i praktické poradenství v oblasti sexuality. Jeho klinické pojmy – potlačení, úzkost, pocit viny, vytěsnění, libido, kastrální komplex – dnes řada lidí přijímá bez dalšího za bernou minci.

Svatý Pavel v listě Galatským (6,8–9) nás však vyzývá: *„Neklamte se, Bohu se nikdo nebude posmívat. Co člověk zaseje, to také sklídí. Kdo zasévá pro své sobectví, sklídí zánik, kdo však zasévá pro Ducha, sklídí život věčný. V konání dobra neumdlévejme; neochabneme-li, budeme sklízet v ustanovený čas.“*

Odmítnutím Boha, popřením otcovství, zpochybnutím morálky a redukcí lásky na sexuální rozkoš otevřel Sigmund Freud Pandořinu skříňku rozkladu civilizace a popření hodnoty a důstojnosti každého člověka.

Josef Mudra
(mezititulky redakce)

Seriál vzniká podle knihy Donald De Marco – Benjamin Wiker: The Architects of the Culture of Death. Ignatius Press, San Francisco 2004, ISBN 1-58617-016-3, 410 stran.

Není náhodou, že pocit, jako by neměli otce, s Freudem sdílí Schopenhauer, Nietzsche i Sartre.

KNĚZ V LITERATUŘE

Studie Ferdinanda Castelliho o vývoji postavy kněze v novověké beletrii

V hájémství literatury se postava kněze – po údobí úmyslného zatemnění – vrací na její jeviště. Proč ale přitahuje pozornost, zvědavost a proč je dotazován tento člověk bez kariéry, vůbec ne mocipán, neženatý, lidsky nijak zvláště významný, který se zabývá otázkami, jež mnozí považují za zastaralé. Odpověď je prostá. Protože se v soumraku

iluzí a v klimatu relativismu pociťuje potřeba jistot; protože v únavě materialistické kultury se stále více vnímá potřeba udělat místo pro duši. A kněz se prezentuje jako zastánce jistot a svědek duchovních skutečností. Tyto dva prvky určují rozdíl – úhel pohledu, jakým současná literatura prezentuje kněze na rozdíl od minulosti.

Až do prvních desetiletí 20. století se literatura dívala na kněze převážně ze sociálního nebo lidumilného hlediska. Balzac, Flaubert zařazují „venkovského faráře“ na přesné místo společenských stupnic vedle lékaře, notáře a výběrčího daní. Je jedním z „lidské komedie“.¹ V něm se stala přítomnost tajemství a nadpřirozených skutečností tak vzácná, že téměř vymizela.

Ve 20. století dochází ke změně pozadí. Někteří spisovatelé – především Georges Bernanos, Graham Green, Francois Mauriac, Carlo Coccioli – s odvahou, hodnou jejich geniality, pozorují kněze novými očima, aby prozkoumávali jeho tajemství. Jsou přesvědčeni, že je držitelem tajemství, a nadto nadpřirozených skutečností. Tak se změnila perspektiva: nezajímají se o kněze jako o člověka dobře zařazeného do sociální třídy; zajímá je to, čím se ode všech liší, totiž jeho posvátný charakter, tajemství skryté v hlubině jeho bytí. Je třeba mít výhrady k románu Grahama Greena *Moc a sláva*, ale nelze popřít mocný dojem, který vyvolává setkání s knězem alkoholikem a vagabundem, v němž přebývá Moc a Sláva Boha. Je to přirozené, že jeho přítomnost znepokojuje, rozrušuje, budí zvědavost, protože odhaluje hluboko skryté pravdy. Pokusíme se je analyzovat.

Kněz jako souhrn protikladů

V poslední kapitole Mauriacova díla *Syn člověka* čteme:

„Tento kámen úrazu pro tolik duchů, kněz... se stává mezi námi hmatatelné znamením přítomnosti živého Krista ... Obyčejní lidé, podobní všem ostatním, povolání stát se Kristem, když pozvedají ruku nad hříšníkem, který vyznává

své pády a prosí o odpuštění, nebo když berou do „svatých a ctihodných“ rukou chléb nebo když pozdvihují kalich nové úmluvy a opakují nepronikatelý úkon samého Pána... Ano, lidé podobní každému jinému, ale povolání více než kdo jiný ke svatosti... jaké tajemství v tomto kněžství nepřeteržitým během staletí!“²

Mauriacův text vyjadřuje paradox kněze, souhrn protikladů: V něm se slévají ty nejvíce kontrastní prvky: lidství a božství, čas a věčnost, síla a slabost, velikost a ubohost. Bernanos vyzdvihuje především tento aspekt. V románu *Pod sluncem satanovým* (1926), jímž fičí vítr bouře vydechované peklem i nebesy – abbé Donissan nemá vůbec žádné vlastnosti nezbytné k tomu, aby byl dob-

Někteří spisovatelé 20. století se nezajímají o kněze jako o člověka dobře zařazeného do sociální třídy; zajímá je to, čím se ode všech liší, totiž jeho posvátný charakter, tajemství skryté v hlubině jeho bytí.

Foto: daylife.com/Reuters/Fabrizio Bensch

rým farářem; je hrubý, nezkušený, bez opravdové důstojnosti, nezná radost ani míru, trápený a zoufalý. A přesto dokáže „plnými rukama dávat pokoj, který sám nezakouší“ a vyhánět Zlého ducha a čelit mu, jasně vytyčit základní prvky k dosažení svatosti. V tomto knězi přebývá tolik moci Milosti a světla Ducha Svatého, že aristokratický a vzdělaný abbé Menou-Ségrais mu vyzná: „To Vy mě formujete, obrátil jste mě naruby jako rukavici.“

Souhrn protikladů je mnohem více prohlouben v abbé Ambricourtovi, hlavní postavě *Deníku venkovského faráře*. Také on se netěší žádné prestiži, je nemocen rakovinou, chudý a posmíváný. V jeho chatrném těle však přebývá hluboce kněžská duše, angažovaná v tom, aby probudil klímající duše a vrátil je Milosti. Zakořeněn v tomto přesvědčení neváhá – on, ubohý kněz, syn alkoholiků – vydat se za komtesou a naznačit jí, jak je její duše zpustlá, zarděná v nenávisti vůči Bohu a vůči lidem, a tedy v pekle, protože „peklo – to je už nemilovat“. V dramatickém rozhovoru se ti dva střetnou jako při souboji; ona uzavřená ve své pyšce a zášti, které ji izolují od Boha i od rodiny, on vědom si, že není dobrý k ničemu, jak tvrdí manžel komtesy, ale silný vědomím, že reprezentuje Krista: Komtesa se nakonec vzdá Milosti. V deníku faráře stojí: „Co záleží Bohu na prestiži, důstojnosti, vědění, když to všechno je pouze hedvábná rouška na shnilé mrtvole?“³ Bohu záleží na vůli kněze oddat se své službě tím, že přijme všechno, co to s sebou nese.

Vedle Bernanosova abbé Donissana můžeme umístit dona Michele Ingabiettu, hlavní postavu románu *Dokonalá radost* Pietra Mignosioho (1895–1937), jednoho z nejdůležitějších z počátku 20. století. V něm chtěl autor vyzdvihnout kněžskou podstatu: připodobnění Kristu, vnitřní světlo a sílu, která z něj vyzařuje, a to navzdory tělesné ubohosti. Don Michele je pokorný, prostý a bez jakékoliv společenské prestiže: „...díval se na své pokroucené a krabaté ruce, na své temné a mozolnaté dlaně a divil se, že Bůh ve svém nekonečném milosrdenství a shovívavosti si mohl posloužit těmato odpornými rukama, aby obnovil zázrak a tajemství Vtělení“⁴. Ano, je to zjevně ubohý

kněz a nevalné ceny, ale trpělivostí snášet svévolné činy a soustavné maření své práce, svou dobrotou a mírností dokáže k sobě přitahovat osoby a vést je k Bohu. Jeho kněžství se šíří a prosazuje v „dokonalé radosti“ pro ty, kdo se k němu obracejí. Román překypuje všelijakými výjevy a může vyvolat rozladění svým důrazem na zvláštní aspekty, ale prosazuje se silou obsahu a literární hodnotou.

Planý kněz, román Pasquale Maffea (1933) se zaměřuje opět na téma kněze souhrnu protikladů. Farář, *suspensus a divinis* (zbaven práva sloužit mši svatou a udělovat svátosti) odchází z vesnice za noci jako postižený morem. Všichni ho považují za zrádce jeho závazků. Ve skutečnosti jeho vina – vina? – je jiného druhu. Uvědomil si, jak je obtížná cesta kněze; věděl, že někteří „...se ztratili. Promrhali své povolání“. A přesto každý den ráno vystupovali k oltáři slavit eucharistii. Jak to bylo možné? „A právě tehdy jsem se oddělil. Pochyboval jsem, že člověk, který se stal knězem – kdoví, proč to učinil, po jakých schodech vystoupil k oltáři – ubohý pozemšťan, říká se svou ubohostí, se svými nízkými myšlenkami, v obřadu, který návyk urychluje a vyhledává, pochyboval jsem, že se ten, kdo pronáší pouhá slova a provádí prosté úkony, může pozvednout až k tomu, aby vytvořil Nestvořeného, dát život Jemu jedinému, který uděluje svou spravedlnost a odnímá život.“⁴⁵

Po létech plných zmatku a toulání, starý a blízký smrti, se navrácí do vesnice, zničené zemětřesením. Zde ho očekává Boží milosrdenství a pokoj. Pochopí paradox kněžství. „Bude také člověkem, knězem až do posledního výdechu: sám, na něhož se ukazuje prstem, podezíraným, nenáviděným. Musí stát ve světě a nezaplétat se do špinavých věcí a vášní světa. Nohy v bahně, ducha ve světle. Musí zemřít, aby se znovu zrodil. Spálit všechno, aby byl hoden (str. 81).

Román naznačuje, že být knězem je náročné, ale vzrušující, protože dovoluje spojovat zemi s nebem, smrt s životem. Je-li lidský život zahalen do tajemství, život kněze je koncentrace tajemství: božsko-lidské tajemství, které povznáší k nejvyšším hodnotám i naplňuje hrůzou. Je možné je žít pouze ve stínu víry.

Foto: daylife.com/Reuters/Alessia Pierdomenico

Je-li lidský život zahalen do tajemství, život kněze je koncentrace tajemství: božsko-lidské tajemství, které povznáší k nejvyšším hodnotám i naplňuje hrůzou. Je možné je žít pouze ve stínu víry.

„Pohoršlivá“ moc kněze, který je také Slávou Boha

Moc a sláva, román Grahama Greena, je otřesný. Hlavní postavou je kněz, kterého řada událostí proměnila v ubožáka. Děj se odehrává v Mexiku, v době pronásledování Církve (tricátá léta 20. století). Pronásledován policií, protože je knězem a protože je oddán alkoholu, utíká z místa na místo jako toulavý pes, s nadějí že se zachrání útekem za hranice. Je jediným knězem, který zůstal v zemi; a když se lidé dovědí o jeho přítomnosti, obléhají ho, aby jim udělil svátosti.

A on nemůže odmítnout. Je to opilec, nemodlí se už, zradil celibát, žije svatokrádežně. Všechno je pravda. „Ale byl to také on, z jehož rukou přijímali Boha do svých úst... Bez něho by tomu bylo, jako by v celém prostoru mezi mořem a horami Bůh přestal existovat.“ Moc,

jakou nemají ani andělé, proměňovat chléb v Tělo Krista a odpouštět hříchy, byla v něm uložena jako v blátě. Jako by nesl na sobě své odsouzení, jako se nosí kůže; jako by měl v svých útrobach perlu, která působí záchvěvy bolesti. Umírá, aby vykonal skutek lásky: míšenec mu namluví, že jeden umírající žádá o zpověď, zatímco ho předá policii, aby dostal tučnou odměnu.

Mučedník, nebo oběť hříchu? Spasený, nebo zavržený? Greene neodpovídá. Chce nám jen připomenout, že často Bůh volí nejubožejší a bezvýznamné nástroje, aby dal tím více zazářit své slávě „... i kdyby všichni kněží byli opilci, lakomci, zbabělci, to by nic nezměnilo, protože oni mohou vždycky dávat lidem Boha“. Boží sláva je právě toto jeho pobývání mezi námi spásonosnou mocí své Milosti, navzdory naší ubohosti.

O knězi z tohoto románu psal P. Doncoueur v časopise *Etudes*: „Jestliže kněžství žije ve středu srdce tohoto zoufale nešťastného muže, jestliže usazeniny mrtvých věcí nedokázaly zabránit, aby z tohoto skrytého pramene tryskal pramen živé vody, to je zřejmý důkaz, že Bůh je po tom všem silnější než naše ubohost.“⁴⁶

Graham Greene mluví o Moci a Slávě, jež udělují knězi nový rozměr; jiní spisovatelé mluví prostě o nové přítomnosti Krista v něm, tak živé, že stačí přiblížit se k němu, aby se milost dala

do pohybu. Připomeňme si Michela de Saint-Pierre (1916–1987) autora silného (hodně diskutovaného) románu *Noví kněží*. Následující úryvek jej shrnuje: „Nedovedete si představit, co to znamená pro nevěřícího setkat se s knězem. Vůbec nezáleží na tom, jaký je to nevěřící ... Vystavuje se riziku, že bude navždy poznamenán tak či onak ... Mějte tedy odvalu a prostotu říci :Jsem knězem. Kristus zemřel za nás za všechny. Já jsem pouze svědkem mezi vámi a má ubohá postava člověka vrhá stín, který má tvar kříže. Řeknete-li to jasně, za to vám ručím, nemůžete nezasáhnout duše.“⁷

„Jako pramen uprostřed krajiny“

Zvláštní přítomnost Krista v knězi je leitmotivem v knize *Luciana Radi* (1922). Autor v ní rozvíjí náměty z předešlého díla *Hrozen hábitů*. Je to starý farář, prostá a hluboká duše, jež se zrcadlí v jasných očích. Zmenšení pastorační činnosti a odchod mladých z venkova mu napomohly „sestoupit do hlubin jeho já, při hledání jeho bytí“. Jaké skutečnosti tam objeví? „Když doleješ, abys našel své já, na dně studny tvého bytí najdeš Boha, aniž bys to chtěl.“ (str.11) Toto setkání mu v první chvíli způsobí pocit závratí a temnoty: Měl jsem mrazení jako ten, který padá do prázdna, zdálo se mi, že svůj život pastýře končím v nicotě.“

Rozechvění ale trvá jen krátce. Na jeho místo nastoupí radost z přítomnosti, dotírá na něj Světlo a otevírá se Lásce. Tak dochází k proměně skutečnosti: Všechno nabývá nové rozměry, vůni věčnosti, hodnotu vykoupění. Na tomto pozadí víry poměrně málo záleží na stáří kněze. Záleží především na schopnosti milovat a trpět pro vykoupění jeho lidí; a tato schopnost proniká celou jeho omezenou pastorační činností. „Jme jako pramen, který je uprostřed vesnice, zrezivělý už časem, ale bohatý na čistou vodu díky vzdálenému prameni, který jej živí.“ (str. 14)

Je ten starý kněz neužitečný? Žije-li s Bohem a ukazuje-li to jiným, jeho přítomnost je pozhánáním. Jedna žena zkrusšená bolestí mu řekla: „Máme zapotřebí vidět váš plamínek na svícnu, aby nám

ukazoval cestu v bolesti a v námahách. Učte nás povznášet naši obět v očích Pána, aby měla smysl. Trpět a nevědět proč, vede nevyhnutelně k šílenství“ (str. 19).

„Otevřte brány Království“

V současné literatuře má starý farář Radi důstojné předchůdce. Mezi nimi narazíme na P. Francise Chisholma, hlavní postavu knihy *Klíče ráje*, kterou napsal Josef Cronin (1896-1981).⁸ Je to zvláštní postava. Je považován za podivína, ve skutečnosti je obdařen mimořádným duchem náboženské snášenlivosti, otevřený ke druhým, neochvějně apoštolský, věrný svému povolání. Charakterizuje ho jedno jeho prohlášení: „... celý život jsem se radoval, že jsem cítil, jak mě objímá její (Církve) náruč. Církev je naší velkou matkou, jež vede ... zástup poutníků, temnou nocí.“ Hle, jeho kněžská duše: láska k Církvi, pojatá jako svátost spásy, horlivá snaha hlásat evangelium všem národům.

Kněze tohoto rázu nacházíme v rozsáhlé galerii Bruce Marshalla (1899–1987). Jde je vyhrabat na fary a do sakristií, aby je poznal, odhalil jejich slabosti i jejich ctnosti a pak udělat závěr, že svatost Církve ve své podstatě nepřihlíží ke svatosti kléru. Aby dosáhl svého cíle sahá k příjemnému humorismu, někdy přehnanému a povrchnímu, ale vždy zaměřenému k pochopení a odhalení podstatných skutečnosti víry, Milosti a svátostí.

Neočekávejme od Marshalla obranu katolického kněžství. Jeho kněží jsou a zůstávají osoby s veškerou tíží lidské přirozenosti, která sebou nese únavu, skleslost, pády. Jsou to lidé mezi lidmi, ale s posláním, které přesahuje lidskou sféru a uvádí do nadpřirozeného. Pater Smith (v románu *Svět, tělo a Pater Smith*⁹) je představen v plnosti svého lidství, s jeho zdravým selským rozumem a jeho vůlí, která, díky tomu, že je prostý, se stává ušlechtilá a díky tomu, že je lidská, se stane božská. Má jediný zájem: hlásat Ježíše a pomáhat lidem ke křesťanské důslednosti. „Jistě, nebylo to snadné stát se knězem. A nebylo nijak snadné zřít se měkkých a pohodlných věcí světa, jež nejsou samy o sobě špatné.“ On se však stal dobrým

knězem z lásky, kterou choval ke svému stádcí, a z radosti, že věděl, že žije v pokoji s Bohem.

Monsignore Meredith, hlavní postava *Dábloba advokáta* od Morrise Westa (1916–1999), je Angličan, žije v Římě, kde pracuje na kongregaci obřadů, ponořený do vyřizování záležitostí a kanonických předpisů. Rakovina žaludku obrátí jeho život naruby. Zbývá mu několik měsíců života a uvědomuje si, že se blíží ke smrti „s prázdnými rukama“. Byrokrat, vyhaslé vášně, nepřímé styky, prázdné a neplodné kněžství. Prozřetelnostně je pozván do Kalábrie kvůli vyšetřování nějakého případu člověka, který zemřel v pověsti svatosti. Styk se skutečností duší a se zaostalým obyvatelstvem, ano, ale bohatým duchovními a lidskými hodnotami, probudí v něm uspalou kněžskou duši. Byl to „vyschlý prelát, pedant, měl srdce pokryté tlustou vrstvou prachu knihoven“, vyburcuje se jeho duše otevřená k modlitbě, k naslouchání, pochopení, apoštolátu. „Našel jsem sám sebe jako člověka, jako kněze,“ vyznává. Umírá s žalem, že nedokázal odvrátit svého přítele malíře od spáchání sebevraždy.

Přeložil P. Josef Koláček SJ

Poznámky:

¹ A. BLANCHET, *Le prêtre dans le roman d'aujourd'hui*, Brugsy., Desclée, 1957, 15.

² F. MAURIAC, *Il Figlio del uomo*, Bologna, Nigrizia, 1963, 115.

³ G. BERNANOS, *Diario di un curato di campagna*, Milano, Garzanti 1987, 154.

⁴ P. MIGNOSI, *Perfetta letizia*, Pistoia, Grazziani, 1931, 263.

⁵ P. MAFFEO, *Prete selvatico*, Treviso, Santi Quaranta, 1989, 168.

⁶ P. DONCOEUR, *Deux essais sur la sacerdoce* v Etudes, leden 1948.

⁷ M. DE SAINT-PIERRE, *I nuovi preti*, Milano, Barbance, 1964, str. 38.

⁸ Srov J. Cronin, *Le chiavi del Paradiso*, Řím, Campitelli, 1944.

⁹ Srov. B. Marshall, *Il mondo, la carne e Padre Smith*, Milano, Longanesi, 1948.

(Dokončení příště.)

Mons. Karel Otčenášek slouží mši svatou před Pochodem Pro život. Foto: Res Claritatis/Anton Frič

BŮH VE SVÁTOSTECH

Kněz a laik

Protestanté odmítli kněžství jako svátost, odmítli církevní hierarchii jako výplod pozdějšího vývoje. Snad se domnívali, že tím pozvednou laiky, když odstraní kněžský řád, ale ve skutečnosti kněžství zbavili všeho a laikům nedali nic. Je jistá hluboká tragika v tomto ponížení Kristova kněžství, které bylo v protestantismu zcela odstraněno, tak jako celý protestantismus nese v sobě cosi tragického.

Jen z hluboké součinnosti kněze a laiků, založené na pevných dogmatických základech účasti laiků v Kristově kněžství, můžeme očekávat nový, velký rozkvět Kristovy myšlenky.

Katolická nauka, která uznává jako něco zcela samozřejmého určitou hierarchickou moc v církevní společnosti a na kněžství Církve pohlíží jako na pokračování Kristova poslání a na účast v samém kněžství Kristově, nevyklučuje ani laiky z této účasti, i když jim nepřisuzuje tentýž stupeň účasti a nedává jim tutéž moc jako těm, kdo jsou pokračovateli Krista v jeho díle spásy lidstva. Ale i tímto způsobem jim dává mnohem víc než protestantismus, protože náš pojem účasti laiků v Kristově kněžství, jak jsme se už zmínili, obsahuje mnohem víc než obecné kněžství ve smyslu protestantském.

Vy jste královské kněžstvo

Rozumíme velmi dobře slovům svatého Petra (1 Petr 2,5), jimiž nazývá křesťany královským kněžstvem. Víme, že právě posvěcující milost, spojující nás s Kristem jako hlavou mystického těla, a nezrušitelné znamení, dávající nám podíl v jeho kněžském charakteru, nás činí účastnými věčného kněžství. Odtud také plynou důsledky pro život všech křesťanů, kteří se musejí v celém svém životě cítit spolupracovníky církevní hierarchie v díle lidské spásy jak na poli apoštolátu, tak na poli bohoocty, kterou podáváme nebeskému Otci s Kristem, v Kristu a skrze Krista.

Spolupráce mezi knězem a laikem

Jsme si velmi dobře vědomi této účasti všech laiků v Kristově kněžství a zdůrazňujeme její chápání a prožívání jako nutnou podmínku jak laického apoštolátu, tak rozvoje liturgického hnutí. Přitom však zdůrazňujeme právě tak potřebu zvláštního, plného kněžství, které by obsahovalo celou moc, již dal Kristus Církvi a jejím představitelům. A jsme přesvědčeni, že jen v náležitém chápání potřeby spolupráce je možné vítězství Kristovy myšlenky, která nikdy neovládá lidstvo tak, že by si je nemohla podmanit lépe k jeho největšímu štěstí a záchraně. Jen z hluboké součinnosti kněze a laiků, založené na pevných dogmatických základech účasti laiků v Kristově kněžství, můžeme očekávat nový, velký rozkvět Kristovy myšlenky.

Kněžské svěcení v bazilice sv. Petra 20. června.
Foto: daylife.com/Franco Origlia/Getty Images

Kdyby všichni ti, kdo se shánějí po kněžských skandálech, věnovali čas promarněný podezíravými myšlenkami a zbytečnými řečmi modlitbě za kněze, mnohem více by jim prospěli.

Vy, otcové, nedráždíte svoje děti ke hněvu...

Mezi knězem a laikem bude tedy dobrý vztah a spolupráce, když kněz bude otcem svého lidu a když lid bude na kněze pohlížet opravdu jako na svého duchovního otce. Velká je důstojnost katolického kněžství pro moc, kterou má kněz, pro společenství s Kristem knězem, jehož se člověku dostává. A tuto moc a z ní vycházející důstojnost má i kněz špatný, kněz hříšný, kněz, který svým životem je spíše neštěstím a zkázou než požehnaním. I on je člověk, syn Adamův, a proto je náchylný k hříchům. Je podivuhodné, najdou-li lidé omluvu pro své hříchy, a po hřešícím knězi nedovedou než hodit kamenem odsouzení přísnějšího, než může být odsouzení Boží.

Leon Bloy kdysi napsal: „Je tomu již třicet let, co slyším mše, které slouží kněží, jež já neznám, a co se zpovídám u kněží, o nichž nevím, zda to jsou světcí, nebo vrahové. Ale vím, a to mi stačí, že Církev je Boží, že nemůže být než Boží a že svátosti, udělované knězem špatným, mají touž účinnost jako svátosti udělované světcem...“

V tom je tajemství kněžské vznešenosti, ale zároveň nebezpečné úskalí, neboť lid nechce vidět v knězi jeho stránky lidské, chce mít kněze svatého, a nutí-li jej kněz svým lidským životem k pohrdání jeho životem lidským, pohrdá pak snadno i jeho kněžstvím.

Vy děti, ve všem poslouchejte, jak se to patří u křesťanů...

Chce-li křesťanský lid mít kněze hodné a svaté, je to konec konců požadavek zcela spravedlivý. Ale pak na lid doléhá dvojitá povinnost: aby své kněze nekazil, neuváděl v pokušení, a aby se za své kněze modlil. Jsem přesvědčen, že kdyby všichni ti, kdo se shánějí po kněžských skandálech, kdo rádi stopují každý pohled, každé slovo, každý skutek svého kněze, kdo jsou mu stále v patách, aby se nad ním mohli pohoršovat, kdyby, pravím, čas promarněný podezíravými myšlenkami a zbytečnými řečmi věnovali modlitbě za kněze, mnohem více by jim prospěli.

Jestliže však ti, kdo kladou největší požadavky na mravní život kněze, ne-

Je třeba, aby láska k vlasti, nemá-li být planým slovem, šla ruku v ruce s láskou k Církvi a s láskou ke Kristovu kněžství, v němž je největší síla a opora národa, protože je to síla Krista Vykupitele, prostředníka na cestě k věčnosti.

dají za nic na světě své dítě v oběť Bohu ve službě kněžské a místo slov modlitby za chybní kněze znají jen slova odsouzení, nemají vůbec právo chtít kněze dobré. Národ bude mít takové kněze, jaké vychovají jeho matky a jaké si vymodlí jeho věřící.

Kněz – strážce mravnosti

Národy rostou stoupající mravností a padají, upadá-li mravnost a vztah k Bohu. A právě kněz jako prostředník mezi nebem a zemí je vůdcem k Bohu a strážcem mravnosti. Každému proto musí neobyčejně záležet na tom, aby národ měl dostatek dobrých kněží, v kterých by měl oporu, sílu, vůdce na cestě životem. Je proto třeba, aby láska k vlasti, nemá-li být planým slovem, šla ruku v ruce s láskou k Církvi a s láskou ke Kristovu kněžství, v němž je největší síla a opora národa, protože je to síla Krista Vykupitele, prostředníka na cestě k věčnosti.

Reginald M. Dacík OP

Věřouka pro laiky V.

Krystal, Olomouc 1948

redakčně upraveno

ThDr. Reginald Maria Dacík OP (1907–1988), český teolog, redaktor, publicista, kněz dominikánského řádu

Vážení,

KDU-ČSL nemá po 90 letech existence zastoupení v Parlamentu České republiky.

Považuji za nešťastné a nezodpovědné 12 dní před volbami (v čísle 18 z 16. 5. 2010) zveřejnit článek Václava Melouna *Volební matematika pro konzervativního voliče*. Pan Meloun je možná dobrý matematik, ale do politiky by neměl mluvit. Nevědomě (či snad úmyslně?) nepřesnými výroky o hlasu straně na hraně 5 % poškodil čtenáře *Monitoru* a volební výsledek KDU-ČSL.

Článek pana Radima Ucháče na 15. straně je jen nedostačnou náplastí a oponenturou. Články pana Josefa Škrábka, jakož i Pavla Svobody a Ondřeje Vaněčka, jsou fundované a poučné, leč vyšly až v čísle 20 k 30. 5. 2010, tedy dosti pozdě. (...)

Starší voliči na vsi jsou zodpovědní. V hojném počtu se dostávají do volebních místností nebo si vyžádají návštěvu s přenosnou urnou. Někteří říkají: „Vždycky jsem volila lidovce, budu je volit až do smrti.“ Jiní říkají: „Ten Filip je dobrý člověk, nikomu neublíží, to už není jako Grebeníček v 50. letech.“ A nikdo jim to nerozmluví. Budou volit komunisty, dokud je Pán neodepíše ze seznamů voličů.

Vážení, připadáte mi jako čistí a dokonalí rozhodčí stojící u cesty, pískáte na ty, kdo jdou po cestě politiky, a přidělujete jim trestné body.

(...)

S pozdravem Zdař Bůh!

*Ing. Petr Břicháček, místopředseda obce Hlupín,
člen OV KDU-ČSL ve Strakonících*

Vážený čtenáři,

nejedna strana přičítá svůj neúspěch tisku. Myslím, že je zdravější hledat chybu na vlastní straně.

Článek pana Melouna a článek pana Ucháče jsme otiskli v témž čísle, přitom každý z nich představuje pohled z jiného úhlu. Ostatní články jsme otiskli, když jsme je dostali.

Úkolem médií není dělat politiku, ale referovat o dění ve společnosti. Naopak je úkolem křesťanských stran prosazovat ochranu života a rodiny; to za Vás nikdo neudělá.

Přeji Vám do dalšího volebního období odvalu k sebereflexi a větší otevřenosti vůči křesťanským smýšlejícím veřejnosti.

Za redakci

Michaela Freiová

Poznámka k týdnu

Karikatury

V milánském dómu se 14. června konaly pohřební obřady za arcibiskupa Luigiho Padoveseho, předsedu Turecké biskupské konference, který byl brutálně zavražděn svým muslimským zaměstnancem. Světské zpravodajství se s vraždou motivovanou náboženskou nenávistí vypořádalo poměrně stručně. Ale aspoň to. Evropská veřejnost na to prakticky vůbec nereagovala. Snad si každý dovede představit, co by se začalo dít, pokud by byl zabit v České republice nebo jinde v Evropě muslimský duchovní...

Není to první katolický kněz v Turecku, který se stal obětí „posvátné“ vraždy – před čtyřmi roky podobně zahynul P. Andrea Santoro. Po počátečním diplomatickém lavírování o vrahově (pardon: bojovníkově?!) psychickém stavu, řekl konečně celou pravdu natvrdo až arcibiskup Izmiru kapucín Mons. Ruggero Franceschini, který byl posléze jmenován Padovesovým nástupcem.

Turecko má jednu nohou nakročeno do Evropy, druhou nohou zůstává vězet v Asii – nebo spíše ve světě islámu, a to stále pevněji. Chce sedět na obou židlích. Rádo se tváří jako moderní země, ale vždy bylo a zůstává spíše karikaturou Západu. Pravověrnější muslimové to možná zas vnímají jako kari-

katuru islámské kultury, nejspíš právem. Vliv islamistů v turecké společnosti sílí, což se projevuje perzekucemi křesťanů a Neturků, a v posledních letech dokonce i vraždami kněží. A křesťanský Západ mlčí. Žádný politik si toho snad ani nevšiml, nebo mu to nestálo za to, aby se k tomu vyjádřil. Přitom si těžko lze představit větší symbol „západních“ hodnot, než je katolický biskup. Naopak muslimové to vnímají přesně. Ale eu-politici se baví o penězích, propastných dlužích a eu-prestíži. Zdá se, že základním pilířem evropské sounáležitosti a politiky je nyní skutečně především sehnat prachy na to, aby se buď hýbaly kšefty, nebo se podařilo protlačit ideologické výmysly sociálních inženýrů.

Až u příliš mnoha politiků a činovníků se dá pozorovat, že jsou schopni zapřít cokoli – v prvním případě hodnoty, ve druhém svobody, ale nakonec bude výsledek stejný. Západ je dávno jen karikaturou na křesťanskou společnost. Muslimové ani nemají šanci vidět skutečnou křesťanskou kulturu. Vnímají jen odstrašující koktejl zvrácenosti.

Dozvíme se o každém výbuchu na afgánské svatbě kdesi v horách, ale bombové útoky na katolické kostely ve velkých iráckých městech se ve zpravodajstvích neobjevují, až to vypadá jako záměrné opatření. Chvástivé mesiášství novinářského cechu, který stojí bezradně před výčitkou, kterou vzáší dávný nárok na objektivitu a nestrannost.

nost zpravodajství, vykresluje další karikaturu.

Stačí připomenout triumfální politické tažení nizozemského demokratického politika Geerta Wilderse, jehož některá média pod tlakem eurounijní multikulturní agendy označují za extremistu. Přitom tento spíš liberál jen upozorňuje na to, že pokud necháme hodnoty, na nichž stojí naše pluralitní demokracie, rozpouštět multikulturalistickou ideolo-

gií a plánovitým přistěhovalectvím (čili „importem“ nositelů jiných hodnot), o tuto demokracii rychle přijdeme.

Pamatujete si na pozdvižení kolem karikatur Mohameda v dánských denících? A v muslimských zemích vzápětí hoří západní ambasády! Nebyly to tehdy spontánní protesty, ale zorganizovalo je několik západoevropských imámů – ovšem tento detail jaksi zapadl v médiích celého světa, které donekonečna přežvy-

kují zpravidla jen to, co vypustí dvě tři nadnárodní tiskové kanceláře.

Přes léto bývá jakoby víc času. I muslimské země mají své turistické agentury, vybízející Evropany k odpočinku v luxusních letoviscích. Ale třeba bychom se mohli spokojit jen s tím postát spolu chvíli v letním večeru na chodníku před některou z pražských ambasád těchto zemí, vybidnuti smrtí dalšího Kristova mučedníka.

Ondřej Vaněček

LITURGICKÁ ČTENÍ

27. 6. Neděle	I Král 19,16b.19–21, Žl 16, Gal 5,1.13–18, Lk 9,51–62 13. neděle v mezidobí	1. 7. Čtvrtek	Am 7,10–17, Žl 19, Mt 9,1–8 sv.Theobald (Děpolt)
28. 6. Pondělí	Am 2,6–10.13–16, Žl 50, Mt 8,18–22 sv. Irenej (Lubomír)	2. 7. Pátek	Am 8,4–6.9–12, Žl 119, Mt 9,9–13 sv. Ota
29. 6. Úterý	Sk 12,1–11, Žl 34, 2 Tim 4,6–8.17–18, Mt 16,13–19 Slavnost sv. Petra a Pavla	3. 7. Sobota	Ef 2,19–22, Žl 117, Jan 20,24–29 Svátek sv. Tomáše
30. 6. Středa	Am 5,14–15.21–24, Žl 50, Mt 8,28–34 sv. prvomučedníci římstí		
4. 7. Neděle	Iz 66,10–14c, Žl 66, Gal 6,14–18, Lk 10,1–12.17–20 14. neděle v mezidobí	8. 7. Čtvrtek	Oz 11,1–4.8c–9, Žl 80, Mt 10,7–15 sv. Kilián
5. 7. Pondělí	Iz 61,1–3a, Žl 117, 2 Kor 4,1–2.5–7, Lk 10,1–9 Slavnost sv. Cyrila a Metoděje	9. 7. Pátek	Oz 14,2–10, Žl 51, Mt 10,16–23 sv. Veronika Giulianiová
6. 7. Úterý	Oz 8,4–7.11–13, Žl 115, Mt 9,32–38 sv. Marie Gorettiová	10. 7. Sobota	Iz 6,1–8, Žl 93, Mt 10,24–33 sv. Amálie (Libuše)
7. 7. Středa	Oz 10,1–3.7–8.12, Žl 105, Mt 10,1–7 sv. Wilibald		
11. 7. Neděle	Dt 30,10–14, Žl 69, Kol 1,15–20, Lk 10,25–37 15. neděle v mezidobí (Svátek sv. Benedikta)	15. 7. Čtvrtek	Iz 26,7–9.12.16–19, Žl 102, Mt 11,28–30 sv. Bonaventura
12. 7. Pondělí	Iz 1,10–17, Žl 50, Mt 10,34–11,1 sv. Jan Qualbert	16. 7. Pátek	Iz 38,1–6.21–22.7–8, Iz 38, Mt 12,1–8 Panna Maria Karmelská
13. 7. Úterý	Iz 7,1–9, Žl 48, Mt 11,20–24 sv. Jindřich	17. 7. Sobota	Mich 2,1–5, Žl 10, Mt 12,14–21 sv. Česlav a Hyacint
14. 7. Středa	Iz 10,5–7.13–16, Žl 94, Mt 11,25–27 bl. Hroznata, sv. Kamil de Lellis		

Res Claritatis MONITOR – zpravodajský týdeník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Fotografie bez uvedení zdroje pocházejí z Flickr.com. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/5500. Šéfredaktor: Mgr. Michaela Freiová. Redaktoři: Mgr. Dagmar Kopecká, Mgr. Ondřej Vaněček. Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Mgr. Matyáš Zrno. Teologický poradce: P. Mgr. Pavel Mayer OP. Objednávky: Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 15 Kč, což pro tento rok činí 675 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.